

Аналітичний огляд випуску друкованої продукції в 2009 році

Світлана Буряк,
завідувач відділу статистичного
моніторингу та аналізу друку
Книжкової палати України

У 2009 році в Книжкову палату України надійшло й зареєстровано 22 491 назва книг і брошур, загальним тиражем 48 514,4 тис. пр., що, у порівнянні з даними минулого 2008 року, становить: за назвами — 93,6%, за тиражами —

83,4%; з тієї кількості надрукованих у 2009 році, надійшло 14 954 друк. од., тиражем 37 611,1 тис. пр., (66,5% загальної кількості назв і 77,5% загального тиражу), видань минулих років (з 1983 по 2008 рр.) — 7537 друк. од. (33,5%), тиражем 10 903,3 тис. пр. (22,5%). За результатами 2009 року на одного жителя в Україні припадає 1,05 книги. Авторефератів дисертацій видано 6706 друк. од., тиражем 687,2 тис. пр. Їхній випуск за кількістю назв збільшився на 386 друк. од., або на 6,1%, тиражі зросли на 46,1 тис. пр., або на 7,2%. Загальні дані про випуск неперіодичних видань показано в табл. 1.

Зростання книжкового виробництва в роки незалежності України за кількістю назв спостерігається з 2000 року, а за тиражами з 2004 року. Найбільшу кількість книг і брошур за останні десять років за назвами та тиражами було видано у 2008 році — 24 040 друк. од., тиражем 58 158,1 тис. пр. Найнижчий рівень випуску книг і брошур за тиражами спостерігається у 1999 році — 21 985,6 тис. пр. Дані про випуск книг і брошур у роки незалежності (1991—2009) показано в табл. 2.

Таблиця 1

Загальні дані про випуск неперіодичних видань

Види видань	2008		2009			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2008 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2008 року
Книги і брошури	24 040	58 158,1	22 491	93,6	48 514,4	83,4
Автореферати дисертацій	6 320	641,1	6 706	106,1	687,2	107,2
Образотворчі видання	910	7 406,4	820	90,1	20 031,8	270,5
Картографічні видання	347	2 420,2	270	77,8	1 372,7	56,7
Нотні видання	266	221,6	220	82,7	113,3	51,1

Таблиця 2

Випуск книг і брошур в Україні (1991—2009)

Рік видання	Кількість книг і брошур, друк. од.	Річний тираж, тис. пр.	Друковані аркуші-відбитки, тис.	Середній тираж одного видання, тис. пр.	Кількість книг і брошур на одного жителя в Україні, пр.
1991	5 855	136 415,9	1 546 053,0	23,3	2,6
1992	4 410	128 470,7	1 632 325,0	29,1	2,5
1993	5 002	87 567,0	1 301 266,0	17,6	1,7
1994	4 752	52 161,0	784 643,0	10,9	1,0
1995	6 109	68 156,0	1 036 400,0	11,2	1,3
1996	6 074	51 777,1	800 853,9	8,5	1,0
1997	7 004	55 841,3	782 807,4	7,9	1,1
1998	7 065	44 150,0	594 339,1	6,2	0,9
1999	6 282	21 985,6	270 120,8	3,5	0,4
2000	7 749	43 562,9	754 082,7	5,6	0,9
2001	10 614	50 324,5	1 054 363,5	4,7	1,0
2002	12 444	47 862,9	1 051 852,1	3,8	1,0
2003	13 805	39 462,9	613 062,6	2,9	0,8
2004	14 790	52 804,7	780 210,5	3,6	1,1
2005	15 720	54 059,8	1 274 562,2	3,4	1,15
2006	15 867	54 209,6	931 320,8	3,4	1,16
2007	17 987	56 111,7	878 025,8	3,1	1,21
2008	24 040	58 158,1	961 957,4	2,4	1,26
2009	22 491	48 514,4	798 130,6	2,2	1,05

Аналіз випуску книг і брошур (табл. 3) свідчить, що у 2009 році, порівняно з 2008, спостерігається зменшення випуску видань за назвами і за тиражами: книг на 1274 друк. од.

(6,0%), що становить 88,1% загальної кількості назв, тиражі зменшилися на 9259,0 тис. пр. (17,5%) і становлять 90,2% загального тиражу, брошур на 275 друк. од. (9,3%), що ста-

новить 11,9% загальної кількості назв, тиражі зменшилися на 384,7 тис. пр. (7,5%), тобто 9,8% загального тиражу. Видань у палітурці, у порівнянні з аналогічним періодом минулого року, випущено на 270 друк. од. (3,4%) менше, тобто 33,9% загальної кількості назв, тиражі зменшилися на 7330,3 тис. пр., або на 21,6%, і становлять 55,0% загального тиражу; в обкладинці видається менше на 1279 друк. од. (7,9%), тобто 66,1% загальної кількості назв, тиражі зменшилися на 2313,4 тис. пр. (9,6%) і становлять 45,0% загального тиражу; нових видань випущено менше на 1345 друк. од., або на 5,9% (95,5% загальної кількості назв), тиражі зменшилися на 8318,2 друк. од. (15,4%) і становлять 94,0% загального тиражу; перевидань менше на 204 друк. од. (16,7%), тобто 4,5% загальної кількості назв, тиражі зменшилися на

1325,5 тис. пр. (31,2%) і становлять 6,0% загального тиражу; серійних видруковано менше на 412 друк. од. (9,6%) — 17,3% загальної кількості назв, тиражі зменшилися на 1650,5 тис. пр. (13,3%) — 22,1% загального тиражу; перекладних видань вийшло на 46 друк. од. (3,2%) менше, тобто 6,2% загальної кількості назв, тиражі зменшилися на 2325,7 друк. од. (24,8%) і становлять 14,6% загального тиражу. Книг і брошур з електронним додатком надійшло 61 друк. од., тиражем 199,5 тис. пр. У порівнянні з 2008 роком, кількість назв зменшилась на 11 друк. од., або на 15,3%, тиражі, навпаки, збільшилися на 114,9 тис. пр., або на 135,8%, і становлять 0,3% і 0,4% загальної кількості назв і загального тиражу.

Таблиця 3

Загальна характеристика випуску книг і брошур

Види видань	2008		2009			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2008 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2008 року
Всього, у т. ч.:	24 040	58 158,1	22 491	93,6	48 514,4	83,4
<i>Книги</i>	21 094	53 016,0	19 820	94,0	43 757,0	82,5
% відношення до кількості, тиражу	87,7	91,2	88,1	—	90,2	—
<i>Брошури</i>	2 946	5 142,1	2 671	90,7	4 757,4	92,5
% відношення до кількості, тиражу	12,3	8,8	11,9	—	9,8	—
<i>У палітурці</i>	7 898	33 996,3	7 628	96,6	26 666,0	78,4
% відношення до кількості, тиражу	32,9	58,5	33,9	—	55,0	—
<i>В обкладинці</i>	16 142	24 161,8	14 863	92,1	21 848,4	90,4
% відношення до кількості, тиражу	67,1	41,5	66,1	—	45,0	—
<i>Нові видання</i>	22 815	53 914,0	21 470	94,1	45 595,8	84,6
% відношення до кількості, тиражу	94,9	92,7	95,5	—	94,0	—
<i>Перевидання</i>	1 225	4 244,1	1 021	83,3	2 918,6	68,8
% відношення до кількості, тиражу	5,1	7,3	4,5	—	6,0	—
<i>Серійні видання</i>	4 296	12 370,0	3 884	90,4	10 719,5	86,7
% відношення до кількості, тиражу	17,9	21,3	17,3	—	22,1	—
<i>Перекладні видання</i>	1 445	9 387,1	1 399	96,8	7 061,4	75,2
% відношення до кількості, тиражу	6,0	16,1	6,2	—	14,6	—
<i>Книги і брошури з електронним додатком</i>	72	84,6	61	84,7	199,5	235,8
% відношення до кількості, тиражу	0,3	0,1	0,3	—	0,4	—

Наведені дані випуску книг і брошур за тиражними групами (табл. 4) свідчать, що більше половини (51,7%) з них друкується тиражем до 0,5 тис. пр., у порівнянні з аналогічними даними минулого року, кількість назв зросла на 939 друк. од., або на 8,8%. Найбільш популярними у цій групі є видання для вищих навчальних закладів та навчально-методична література, які становлять 33,6% загальної кількості назв видань, видрукованих тиражем до 0,5 тис. пр., наукові видання становлять 31,4% загальної кількості назв, художня література 15,6%, офіційні видання 6,4%; видань до 5,0 тис. пр. випускається 19,7% загальної кількості назв, порівняно з минулим роком, кількість назв зменшилась

на 391 друк. од. (8,1%), у цій групі переважають видання для загальноосвітньої школи (36,8%), література для дітей та юнацтва (20,3%) та науково-популярна література (10,0%); видання до 50,0 тис. пр. становлять 2,5% загальної кількості назв, порівняно з минулим роком кількість назв зменшилась на 95 друк. од. (14,2%). У цій групі домінують довідкова література (29,8%), видання для дозвілля (17,3%). Видань без зазначення тиражів надійшло 2374 друк. од., що становить у процентному відношенні до загальної кількості назв 10,6%, у порівнянні з минулим роком кількість назв зменшилась на 1419 друк. од., або на 37,4%.

Таблиця 4

Розподіл випуску книг і брошур за тиражними групами

Тиражна група	2008		2009			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2008 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2008 року
Всього	24 040	58 158,1	22 491	93,6	48 514,4	83,4
до 0,5 тис. пр.	10 698	2 967,7	11 637	108,8	3 193,9	107,6
до 1,0 тис. пр.	3 065	2 966,8	2 606	85,0	2 507,2	84,5
до 5,0 тис. пр.	4 812	14 841,7	4 421	91,9	13 216,3	89,0
до 10,0 тис. пр.	855	7 346,9	789	92,3	6 685,9	91,0
до 50,0 тис. пр.	668	14 995,5	573	85,8	12 272,0	81,8
до 100,0 тис. пр.	107	8 284,2	47	43,9	3 374,6	40,7
більше 100,0 тис. пр.	42	6 755,3	44	104,8	7 264,5	107,5
Без зазначення тиражів	3 793	—	2 374	62,6	—	—

Аналіз видавничої продукції за тематичними розділами (табл. 5) підтверджує, що в її загальній масі переважають книги і брошури політичної і соціально-економічної літератури — 5411 друк. од., загальним тиражем 6290,2 тис. пр. (24,1% загальної кількості назв і 13,0% загального тиражу). Порівняно з 2008 роком, кількість назв зменшилась на 576 друк. од., або на 9,6%, тиражі зменшились на 1834,9 тис. пр., або 22,6%, на другій сходинці — література з освіти та культури — 3954 друк. од., тиражем 18 079,8 тис. пр. (17,6% і

37,3%), у порівнянні з 2008 роком, і кількість назв, і тиражі зменшились відповідно на 627 друк. од., або на 13,7%, та на 3759,0 тис. пр., або на 17,2%. Далі — художня література (3696 друк. од., тиражем 7101,0 тис. пр.), що становить 16,4% загальної кількості назв і 14,6% загального тиражу. Порівняно з 2008 роком, кількість назв зменшилась на 287 друк. од., або на 7,2%, тиражі — на 3409,4 тис. пр., або на 32,4%.

Таблиця 5

Випуск книг і брошур за укрупненими тематичними розділами

Тематичні розділи	2008		2009			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2008 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2008 року
Всього:	24 040	58 158,1	22 491	93,6	48 514,4	83,4
Політична і соціально-економічна література	5987	8125,1	5411	90,4	6290,2	77,4
Природничо-наукова література	1704	1460,6	1679	98,5	920,0	63,0
Технічна література	2737	4402,1	2794	102,1	3946,9	89,7
Сільськогосподарська література	533	609,1	504	94,6	848,5	139,3
Медицина. Охорона здоров'я	845	2354,6	914	108,2	2295,2	97,5
Фізична культура і спорт	144	211,8	126	87,5	178,2	84,1
Література з освіти та культури	4581	21838,8	3954	86,3	18079,8	82,8
Друк у цілому. Книгознавство. Преса. Поліграфія	338	522,9	341	100,9	1518,8	290,5
Мистецтво. Мистецтвознавство	239	212,0	234	97,9	186,7	88,1
Література із філологічних наук	1228	1399,0	1111	90,5	1100,1	78,6
Художня література. Фольклор	3983	10510,4	3696	92,8	7101,0	67,6
Література для дітей	1699	6435,4	1695	99,8	5495,3	85,4
Література універсального змісту	22	76,3	32	145,5	553,7	725,7

Аналіз книжкового потоку за цільовим призначенням (табл. 6) показує, що як за назвами, так і за тиражами лідирують видання навчальної та методичної літератури (7746 друк. од., тиражем 19 189,6 тис. пр.), що у процентному відношенні до загальної кількості назв становить 34,4% і 39,6% загального тиражу, порівняно з 2008 роком, кількість назв зменшилась на 1127 друк. од., або на 12,7%, тиражі — на 5532,0 тис. пр., або на 22,4%; наукових видань надруковано 4339 друк. од., тиражем 1771,8 тис. пр. (19,3% і 3,7%), порівняно з 2008 роком, кількість назв збільшилась на 607 друк. од. (16,3%), тиражі зменшились

на 53,5 тис. пр. (2,9%); літературно-художніх видань надруковано 3696 друк. од., загальним тиражем 7101,0 тис. пр., що становить у процентному відношенні до загальної кількості назв 16,4% і 14,6% загального тиражу, порівняно з 2008 роком, кількість назв знизилась на 287 друк. од. (7,2%), тиражі — на 3409,4 тис. пр. (32,4%); видань для дітей та юнацтва надруковано 1695 друк. од., тиражем 5495,3 тис. пр. (7,5% і 11,3%), порівняно з 2008 роком кількість назв зменшилась на 4 друк. од. (0,2%), тиражі — на 940,1 тис. пр. (14,6%).

Таблиця 6

Випуск книг і брошур за цільовим призначенням

Розділи цільового призначення	2008		2009			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2008 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2008 року
Всього:	24 040	58 158,1	22 491	93,6	48 514,4	83,4
Наукові видання	3 732	1 825,3	4 339	116,3	1 771,8	97,1
Науково-популярні видання (для дорослих)	1 543	3 662,3	1 524	98,8	3 439,9	93,9
Нормативні та виробничо-практичні видання	1 121	1 532,2	774	69,0	1 740,0	113,6
Офіційні видання	959	521,3	871	90,8	488,1	93,6
Громадсько-політичні видання	74	361,3	76	102,7	226,4	62,7
Навчальні та методичні видання	8 873	24 721,6	7 746	87,3	19 189,6	77,6
Літературно-художні видання	3 983	10 510,4	3 696	92,8	7 101,0	67,6
Видання для дітей та юнацтва	1 699	6 435,4	1 695	99,8	5 495,3	85,4
Довідкові видання	957	2 988,4	828	86,5	3 019,9	101,1
Інформаційні видання	41	427,1	46	112,2	519,0	121,5
Видання для видавців та книгорозповсюджувачів	—	—	2	—	43,0	—
Бібліографічні видання	159	41,0	182	114,5	1 056,7	2 577,3
Видання для організації дозвілля	342	3 882,2	281	82,2	3 015,5	77,7
Рекламні видання	3	0,5	4	133,3	115,0	23 000,0
Література релігійного змісту	554	1 249,1	427	77,1	1 293,2	103,5

У 2009 році українською мовою видано 14 797 друк. од., тиражем 27 527,0 тис. пр., що становить 65,8% загальної кількості назв і 56,7% загального тиражу. Порівняно з ана-

логічним періодом минулого року, кількість назв знизилась на 1620 друк. од. (9,9%), тиражі — на 5079,1 тис. пр. (15,6%). Мовами національних меншин книг і брошур випущено

5996 друк. од., тиражем 18 919,7 тис. пр., тобто 26,7% загальної кількості назв і 39,0% загального тиражу. Порівняно з минулим роком, кількість назв збільшилась на 72 друк. од., або на 1,2%, а тиражі зменшились на 3892,9 тис. пр., або на 17,1%; у тому числі російською мовою — 5732 друк. од., тиражем 18 622,7 тис. пр., що становить 25,5% і 38,4% загальної кількості назв і загального тиражу, порівняно з минулим роком, кількість назв зменшилась на 16 друк. од.

(0,3%), тиражі знизилась на 3912,2 тис. пр. (17,4%). Найбільше книг і брошур іноземними мовами видано англійською — 355 друк. од., тиражем 629,9 тис. пр., у порівнянні з минулим роком, кількість назв зменшилась на 97 друк. од., або на 21,5%, тиражі — на 620,9 тис. пр., або на 49,6%; німецькою — 86 друк. од., тиражем 160,6 тис. пр., у порівнянні з минулим роком, кількість назв збільшилась на 31 друк. од. (41,9%), а тиражі знизилась на 20,7 тис. пр. (11,4%).

Таблиця 7

Випуск книг і брошур мовами народів світу

Мова видання	2008		2009	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Всього, у т. ч.:	24 040	58 158,1	22 491	48 514,4
Українська	16 417	32 606,1	14 797	27 527,0
Азербайджанська	—	—	1	0,1
Англійська	452	1 250,8	355	629,9
Болгарська	6	3,7	3	0,5
Вірменська	1	1,0	—	—
Гагаузька	—	—	2	1,5
Грецька	—	—	1	0,1
Есперанто	2	1,0	—	—
Іврит	1	0,1	—	—
Іспанська	10	5,3	7	2,6
Італійська	6	3,9	4	0,4
Китайська	1	5,0	1	0,2
Кримськотатарська	27	28,3	53	50,3
Латинська	1	0,3	—	—
Молдавська	3	1,4	3	2,5
Німецька	74	181,3	105	160,6
Польська	18	6,7	26	15,7
Португальська	—	—	1	0,3
Російська	5 748	22 534,9	5 732	18 622,7
Румейська	—	—	1	0,3
Румунська	25	34,0	15	35,7
Русинська	—	—	3	2,3
Словацька	1	0,3	3	3,0
Словенська	1	1,0	—	—
Старослов'янська (церковнослов'янська)	26	8,5	48	13,7
Турецька	1	1,0	—	—
Угорська	11	15,7	44	24,3
Французька	39	68,3	37	52,1
Хорватська	1	0,3	—	—
Чеська	—	—	1	0,1
Японська	2	1,1	—	—
Видання українською і російською мовами	514	260,0	597	298,2
Видання декількома мовами народів України	17	19,2	35	26,6
Видання декількома мовами народів світу	509	770,3	498	576,4
Українсько-російські словники	22	47,4	22	176,5
Словники мовами народів України	9	3,6	10	8,2
Словники мовами народів світу	95	297,6	86	282,6

Кількість виданих книг і брошур, перекладених з мов народів світу, у 2009 році скоротилася (табл. 8), у порівнянні з 2008 роком, на 46 друк. од., або на 3,2%, а тиражі — на 2325,7 тис. пр., або на 24,8%. Із загальної кількості перекладених видань 664 друк. од. — переклади з англійської мови, тиражем 4413,9 тис. пр., 140 друк. од. — з німецької мови,

тиражем 762,1 тис. пр., 121 друк. од. — з французької мови, тиражем 576,8 тис. пр., 37 друк. од. — з польської мови тиражем 51,8 тис. пр., 37 друк. од. — з італійської мови, тиражем 105,5 тис. пр. Загалом книги і брошури видавались у перекладі майже з 40 мов народів світу.

Таблиця 8

Випуск книг і брошур, перекладених з мов народів світу

Мова видання та з якої мови перекладено книгу	2008		2009	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Всього	1 445	9 387,1	1 399	7 061,4
<i>Українська:</i>	736	2 592,3	685	1 882,5
з російської	171	586,7	147	392,6
з англійської	234	1 118,2	274	970,9
з білоруської	1	0,5	—	—

з болгарської	—	—	1	1,0
з вірменської	—	—	1	5,0
з голландської	1	1,0	—	—
з грецької	2	2,6	2	0,1
з грузинської	—	—	1	2,0
з давньогрецької	2	10,5	5	20,1
з датської	11	54,0	4	8,0
з естонської	1	1,0	3	9,0
з івриту	1	0,1	2	1,0
з ідишу	2	0,1	—	—
з індійської	2	15,0	—	—
з іспанської	10	20,0	8	17,0
з італійської	41	109,0	26	34,0
з китайської	—	—	1	3,0
з корейської	1	1,1	1	1,0
з латинської	1	0,1	3	6,0
з латиської	1	3,0	—	—
з литовської	—	—	4	7,0
з нідерландської	—	—	2	2,0
з німецької	61	122,4	36	110,8
з норвезької	5	22,3	2	3,0
з перської	1	0,1	1	1,0
з польської	60	156	34	39,8
з сербської	5	5,0	2	2,0
зі словацької	3	0,5	2	0,7
зі старослов'янської (церковнослов'янської)	2	2,5	10	19,0
з турецької	—	—	2	3,4
з угорської	1	0,5	—	—
з французької	60	210,5	59	120,7
з хорватської	2	0,1	2	3,2
з чеської	3	5,2	3	8,9
зі шведської	8	14,6	10	21,0
з японської	8	12,9	12	10,4
з мов народів світу	35	116,8	25	58,9
<i>Російська:</i>	<i>676</i>	<i>6 746,4</i>	<i>644</i>	<i>5 101,3</i>
з української	18	120,3	33	250,7
з азербайджанської	—	—	1	2,0
з англійської	445	4 772,7	386	3 440,9
з арабської	—	—	1	4,0
з вірменської	1	0,5	—	—
з голландської	1	17,0	1	0,1
з грецької	—	—	2	0,1
з датської	3	0,1	6	12,0
з івриту	1	1,0	1	2,0
з ідишу	—	—	1	3,0
з індійської	1	0,1	—	—
з іспанської	24	236,0	15	95,5
з італійської	4	26,5	11	71,5
з китайської	12	40,4	2	17,0
з кримськотатарської	3	2,3	—	—
з латинської	2	5,0	—	—
з нідерландської	—	—	2	2,6
з німецької	66	481,2	93	650,6
з норвезької	—	—	1	3,0
з перської	4	20,8	1	15,1
з польської	9	177,5	3	12,0
з португальської	1	10,0	—	—
з румунської	—	—	1	0,1
з сербської	1	2,0	—	—
зі словацької	2	12,0	—	—
з турецької	—	—	2	5,0
з угорської	—	—	1	0,1
з узбецької	1	1,0	—	—
з французької	48	676,2	62	456,1
з хорватської	1	3,0	—	—
з чеської	1	3,0	—	—
з японської	1	0,5	5	10,5
з мов народів світу	26	137,3	13	47,4
<i>Англійська:</i>	<i>5</i>	<i>12,5</i>	<i>8</i>	<i>1,9</i>
з української	3	2,5	2	1,3
з російської	2	10,0	2	0,5
з німецької	—	—	4	0,1

<i>Грецька:</i>	—	—	1	0,1
з російської	—	—	1	0,1
<i>Іспанська:</i>	—	—	3	0,3
з німецької	—	—	2	0,1
з російської	—	—	1	0,2
<i>Італійська:</i>	—	—	3	0,2
з німецької	—	—	2	0,1
з російської	—	—	1	0,1
<i>Кримськотатарська:</i>	3	2,7	13	13,0
з російської	3	2,7	13	13,0
<i>Молдавська:</i>	1	0,8	1	0,9
з української	1	0,8	1	0,9
<i>Німецька:</i>	1	0,3	2	0,6
з англійської	—	—	1	0,5
з російської	1	0,3	1	0,1
<i>Польська:</i>	8	3,3	9	5,9
з української	1	1,0	8	5,8
з російської	7	2,3	1	0,1
<i>Румунська:</i>	4	12,3	7	28,3
з української	3	12,2	7	28,3
з грузинської	1	0,1	—	—
<i>Старослов'янська (церковнослов'янська):</i>	2	3,1	1	1,0
з англійської	—	—	1	1,0
з датської	1	0,1	—	—
з французької	1	3,0	—	—
<i>Угорська:</i>	5	12,0	11	20,1
з української	5	12,0	11	20,1
<i>Французька:</i>	4	1,4	6	0,9
з української	2	0,6	2	0,5
з російської	2	0,8	2	0,3
з німецької	—	—	2	0,1
<i>Видання українською і російською мовами:</i>	—	—	2	0,6
з англійської	—	—	2	0,6
<i>Видання декількома мовами народів України:</i>	—	—	1	0,3
з німецької	—	—	1	0,3
<i>Видання декількома мовами народів світу:</i>	—	—	2	3,5
з російської	—	—	2	3,5

В асортименті видавничої продукції 16,4% загальної кількості видань за назвами і 14,6% загального тиражу — художня література. Порівняно з минулим роком, кількість видань зменшилась на 287 друк. од. (7,2%), тиражі — на 3409,4 тис. пр. (32,4%). Українською мовою видано 1916 друк. од., або 51,8% загальної кількості назв, тиражем 1982,1 тис. пр. і 27,9% загального тиражу, порівняно з

2008 роком, кількість назв зменшилась на 181 друк. од. (8,6%), тиражі — на 579,1 тис. пр. (22,6%), російською мовою — 1549 друк. од., (41,9%), тиражем 4999,2 тис. пр. (70,4%), порівняно з 2008 роком, кількість видань зменшилась на 111 друк. од. (6,7%), тиражі — на 2777,2 тис. пр. (35,7%) (табл. 9).

Таблиця 9

Випуск художньої літератури мовами народів світу

Мова видання	2008		2009	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Всього, у т. ч.:	3 983	10 510,4	3 696	7 101,0
Українська	2 097	2 561,2	1 916	1 982,1
Російська	1 660	7 776,4	1 549	4 999,2
Азербайджанська	—	—	1	0,1
Англійська	8	2,0	8	5,3
Болгарська	1	1,0	—	—
Вірменська	1	1,0	—	—
Грузинська	—	—	—	—
Есперанто	2	1,0	—	—
Кримськотатарська	11	11,0	10	5,2
Молдавська	1	0,3	—	—
Німецька	1	0,1	3	1,5
Румейська	—	—	1	0,3
Румунська	5	2,3	2	1,5
Русинська	—	—	2	1,3
Старослов'янська (церковнослов'янська)	2	0,1	1	1,0
Угорська	—	—	6	0,1
Французька	2	0,8	2	0,5

Українською і російською мовами	130	96,2	142	74,7
Декількома мовами народів України	8	11,5	18	11,1
Декількома мовами народів світу	54	45,5	35	17,1

У табл. 10 наведено перелік українських та зарубіжних авторів літературно-художніх видань (для дорослих), які найбільше видаються в Україні за кількістю назв. За даними 2009 року, перше місце займає автор сентиментальних (любовних) романів Барбара Картленд, кількість яких становить

36 друк. од., випущені найбільшим тиражем — 417,0 тис. пр., на другому місці Микола Гоголь (23 друк. од., тиражем 120,1 тис. пр.), хоча за тиражами на другому місці Конан Дойл (7 друк. од., тиражем 362,0 тис. пр.), на третьому — Джек Лондон (16 друк. од., тиражем 267,5 тис. пр.).

Таблиця 10

Автори літературно-художніх видань, які найбільше видаються

Автор	2008		Автор	2009	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.		Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Акунін Б.	20	200,0	Картленд Б.	36	417,0
Шевченко Т. Г.	16	105,1	Гоголь М. В.	23	120,1
Українка Леся	16	71,0	Лондон Джек	16	267,5
Шрі Чинмой	16	1,6	Франко І. Я.	12	35,3
Лондон Джек	13	526,0	Голон Анн і Серж	10	172,0
Лузіна Лада	12	31,0	Толстой Л. М.	8	74,0
Картленд Б.	11	355,0	Жадан С. В.	8	18,0
Іваничук Р. І.	10	38,2	Українка Леся	7	42,0
Загребельний П. А.	10	22,5	Пушкін О. С.	7	33,5
Дюма О. (батько)	9	93,5	Дойл Артур Конан	7	362,0

Дитячої літератури у 2009 році (табл. 11) випущено 1695 друк. од., тиражем 5495,3 тис. пр., що становить 7,5% загальної кількості назв і 11,3% загального тиражу. Її випуск за кількістю назв у 2009, порівняно з 2008 роком, зменшився на 4 друк. од., або на 0,2%, тиражі — на 940,1 тис. пр., або на 14,6%. Середній тираж дитячої літератури також знизився і становить 3,2 тис. пр., а в 2008 році було 3,8 тис. пр.

Українською мовою випущено 1138 друк. од., тиражем 3844,2 тис. пр., що становить 67,1% загальної кількості назв і 70,0% загального тиражу, російською — 514 друк. од., тиражем 1589,2 тис. пр., відповідно 30,3% і 28,9%. Іншими мовами випущено 43 друк. од., тиражем 61,9 тис. пр., це становить 2,5% загальної кількості назв і 1,1% загального тиражу.

Таблиця 11

Випуск дитячої літератури мовами народів світу

Мова видання	2008		2009	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Всього, у т. ч.:	1 699	6 435,4	1 695	5 495,3
Українська	1 296	4 957,4	1 138	3 844,2
Російська	370	1 433,9	514	1 589,2
Кримськотатарська	1	0,5	20	17,0
Молдавська	1	0,3	—	—
Румунська	3	7,7	—	—
Старослов'янська (церковнослов'янська)	8	0,1	—	—
Словацька	—	—	2	2,0
Угорська	—	—	2	0,7
Видання українською і російською мовами	10	13,7	12	7,7
Декількома мовами народів світу	8	19,3	7	34,5

Майже 40,0% за назвами і 50,0% за тиражами видається казок різних країн і народів. Серед сучасних українських авторів дитячої літератури (табл. 12) найбільше за кількістю назв видається дитячих книжок автора М. Возіянова, (37 друк. од., тиражем 148,0 тис. пр.), О. Моніч займає другу позицію (35 друк. од., тиражем 74,0 тис. пр.), далі

Н. Матюх (26 друк. од., тиражем 68,0 тис. пр.). Серед зарубіжних авторів видаються автори Райан Деніз (25 друк. од., тиражем 123,0 тис. пр.), Коуп Роберт (22 друк. од., тиражем 96,0 тис. пр.) — ці науково-пізнавальні та художні видання виходять серією "Я люблю читати".

Таблиця 12

Автори дитячої літератури, які найбільше видаються

Автор	2008		Автор	2009	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.		Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Зайцева С. Б.	16	16,0	Возіянов М. К.	37	148,0
Маміна Н.	15	15,0	Моніч О. Б.	35	74,0
Брати Грімм	13	58,0	Матюх Н. Д.	26	68,0
Гордієнко С. А.	11	15,0	Райан Деніз	25	123,0

Андерсен Ганс Крістіан	10	53,0	Коуп Роберт	22	96,0
Ролінг Дж. К.	9	54,6	Гордієнко С. А	20	90,0
Шевчук Г. Я.	9	40,0	Верховень В. М.	19	61,0
Яковенко Л. В.	9	6,0	Чуковський К. І.	16	53,0
МакБірни Аллегра	8	40,0	Каспарова Ю. В.	15	6,0
Дзюба П.	7	14,0	Нестайко В. З.	13	57,0

Видавництвами і видавничими організаціями з державною формою власності (табл. 13) випущено 7371 друк. од., загальним тиражем 4884,0 тис. пр., що у процентному відношенні до загальної кількості назв становить 32,8% і 10,1% до загального тиражу, порівняно з 2008 роком, кількість назв зросла на 35 друк. од., або на 0,5%, тиражі зменшились на 1697,0 тис. пр., або на 25,8%, у тому числі видавництвами у сфері управління Держкомтелерадіо України — 234 друк. од.

(1,0%), тиражем 845,3 тис. пр. (1,7%), у порівнянні з минулим роком, кількість назв зменшилась на 183 друк. од., або на 43,9%, тиражі — на 285,7 тис. пр., або на 25,3%. Видавництва і видавничі організації з іншими формами власності випустили 15 120 друк. од., (67,2%), тиражем 43 630,4 тис. пр. (89,9%), у порівнянні з минулим роком, кількість назв зменшилась на 1584 друк. од. (9,5%), тиражі — на 7946,7 тис. пр. (15,4%).

Таблиця 13

Випуск книг і брошур видавництвами та видавничими організаціями

Видавництва та видавничі організації	2008		2009	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Всього, у т. ч.:	24 040	58 158,1	22 491	48 514,4
<i>1. Видавництва з державною формою власності, у т. ч.:</i>	<i>1 065</i>	<i>3 861,2</i>	<i>860</i>	<i>2 442,3</i>
Сфера управління Держкомтелерадіо України	417	1 131,0	234	845,3
Сфера управління інших державних установ	648	2 730,2	626	1597,0
<i>2. Видавництва з іншими формами власності, у т. ч.:</i>	<i>3 940</i>	<i>11 893,4</i>	<i>3740</i>	<i>10 669,0</i>
ДАК "Укр. видавничо-поліграфічне об'єднання"	196	246,3	122	107,8
Інші видавництва	3 744	11 647,1	3 618	10 561,2
<i>3. Видавничі організації з державною формою власності</i>	<i>6 271</i>	<i>2 719,8</i>	<i>6 511</i>	<i>2 441,7</i>
<i>4. Видавничі організації з іншими формами власності</i>	<i>12 764</i>	<i>39 683,7</i>	<i>11 380</i>	<i>32 961,4</i>

В Україні зареєстровано більше трьох тисяч видавництв та видавничих організацій, що здійснюють підготовку та випуск книжкової продукції. В Книжкову палату України у 2009 році обов'язкові примірники видань надіслали 1650 видавничих суб'єктів (у 2008 — 1792 видавничі суб'єкти). 484 видавничі суб'єкти випускають 10 і більше книг та брошур. Звичайно, що найбільша кількість видавництв та видавничих організацій знаходиться у м. Києві (679) та

м. Харкові (178). У табл. 14 показані 10 видавництв та видавничих організацій, які випустили найбільшу кількість книг і брошур у 2009 році. Лідерами в Україні за кількістю виданих книг і брошур є харківські видавництва "Книжковий клуб "Клуб Сімейного Дозвілля" (679 друк. од., тиражем 9229,0 тис. пр.), "Фоліо" (388 друк. од., тиражем 868,5 тис. пр.), "Веста", яким видано 386 назв книг і брошур, тиражем 1944,6 тис. пр.

Таблиця 14

Видавництва, які випустили найбільшу кількість книг і брошур

Видавничі суб'єкти	2008		Видавничі суб'єкти	2009	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.		Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Х. : Книжковий клуб "Клуб Сімейного Дозвілля"	667	11 414,0	Х. : Книжковий клуб "Клуб Сімейного Дозвілля"	679	9 229,0
Х. : ТОВ "Видавництво "Ранок"	656	4 487,5	Х. : ТОВ "Фоліо"	388	868,5
Х. : ТОВ "Основа"	553	149,6	Х. : ТОВ "Веста"	386	1 944,6
Х. : ТОВ "Фоліо"	434	1 464,0	Х. : ТОВ "Видавництво "Ранок"	362	605,5
Тернопіль : "Редакція газети "Підручники і посібники"	416	1 180,2	Х. : ТОВ "Видавництво "Пегас"	286	786,8
Х. : ТОВ "Торсінг плюс"	321	989,7	Х. : ТОВ "Основа"	259	835,1
Тернопіль : ТОВ "Навчальна книга — Богдан"	285	5,0	Одеса : ТОВ "Астропринт"	248	97,4
Донецьк : ТОВ "БАО"	253	1 021,0	Донецьк : ТОВ "БАО"	230	907,5
К. : ВД "Шкільний світ"	208	509,6	К. : ВД "Шкільний світ"	149	309,0
К. : ТОВ "КНТ"	189	202,3	К. : ТОВ "Видавництво "Генеза"	132	3 253,0

Шкільних підручників у 2009 році випущено 1722 друк. од., тиражем 13 762,5 тис. пр., що становить 22,2% загальної кількості назв і 71,7% загального тиражу навчальних і методичних видань (7746 друк. од., тиражем

19 189,6 тис. пр.). У порівнянні з минулим роком, кількість назв зменшилась на 248 друк. од. (12,6%), тиражі — на 4435,4 тис. пр. (24,4%). Порівнюючи книговидання шкільних підручників за мовами (табл. 15), бачимо, що вони дру-

кувалися 14 мовами народів світу, серед них: українською — 1113 друк. од., або 64,6% загальної кількості назв цього асортименту видавничої продукції, тиражем 10 788,2 тис. пр.,

або 78,5% загального його тиражу, російською — 393 друк. од., або 22,8% загальної кількості назв підручників, тиражем 2012,2 тис. пр., що становить 14,6% тиражу усіх підручників.

Таблиця 15

Випуск шкільних підручників мовами народів світу

Мова видання	2008		2009	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Всього, у т. ч.:	1 970	18 175,5	1 722	13 740,1
Українська	1 337	14 021,8	1 113	10 788,2
Російська	395	2 680,3	393	2 012,2
Англійська	116	966,9	74	451,5
Гагаузька	—	—	2	1,5
Грецька	—	—	1	0,1
Іспанська	1	3,0	2	2,2
Італійська	—	—	1	0,1
Кримськотатарська	7	10,8	8	16,8
Молдавська	1	0,8	3	2,5
Німецька	19	150,5	28	120,7
Польська	11	4,6	13	8,5
Румунська	7	21,7	8	31,4
Угорська	7	15,4	11	21,8
Французька	12	54,1	8	39,5
Видання українською та російською мовами	—	—	1	0,6
Деякі мовами народів України	1	2,0	1	1,0
Деякі мовами народів світу	56	243,6	54	239,5
Словники мовами народів світу	—	—	1	2,0

З даних, наведених у табл. 16, видно, що лідером з випуску підручників і посібників для загальноосвітньої школи за кількістю назв у 2009 році, як і торік, стало харківське видавництво "Ранок" (230 друк. од., тиражем 578,0 тис. пр.), у тому числі українською мовою (126 друк. од., тиражем 410,5 тис. пр.), російською (85 друк. од., тиражем 129,0 тис. пр.), англійською (6 друк. од., тиражем 0,2 тис. пр.) та німецькою (4 друк. од., тиражем 28,5 тис. пр.) мовами. На другому місці теж харківське видавництво — "Веста", що випустило 154 друк. од., тиражем 1792,5 тис. пр.: українською мовою надруковано 100 друк. од., тиражем 1516,0 тис. пр., російською 44 друк. од., тиражем 261 тис. пр., англійською 4 друк. од.,

тиражем 2,0 тис. пр., німецькою 3 друк. од., тиражем 2,0 тис. пр., третє місце займає тернопільське видавництво "Навчальна книга — Богдан" — 137 друк. од., тиражем 418,1 тис. пр.: українською — 110 друк. од., тиражем 398,0 тис. пр., російською — 3 друк. од., тиражем 9,0 тис. пр., англійською — 12 друк. од., тиражем 7,0 тис. пр., німецькою 6 друк. од., тиражем 3,0 тис. пр.; четверте — "Гене́за" (Київ) — 121 друк. од., тиражем 3216,1 тис. пр.: українською — 93 друк. од., тиражем 2782,0 тис. пр., російською — 19 тис. пр., тиражем 326,0 тис. пр., німецькою — 14 друк. од., тиражем 59,1 тис. пр., французькою — 3 друк. од., тиражем 13,4 тис. пр.

Таблиця 16

Випуск підручників і посібників для загальноосвітньої школи видавництвами та видавничими організаціями

Видавничі суб'єкти	2008		Видавничі суб'єкти	2009	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.		Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Х. : ТОВ "Видавництво "Ранок"	218	3 063,0	Х. : ТОВ "Видавництво "Ранок"	230	578,0
Тернопіль : Редакція газети "Підручники і посібники"	162	646,8	Х. : ТОВ "Веста"	154	1 792,5
Х. : ТОВ "Торсінг плюс"	155	414,0	Тернопіль : ТОВ "Навчальна книга — Богдан"	137	418,1
Суми : НВП "Росток А.В.Т."	137	90,5	К. : ТОВ "Видавництво "Гене́за"	121	3 216,1
К. : ТОВ "Видавництво "Гене́за"	126	3 584,0	Суми : НВП "Росток А.В.Т."	97	74,1
Х. : ТОВ "Факт"	96	229,7	Х. : Підприсемерь Халімон Л. В.	94	282,0
Х. : Підприсемерь Халімон Л. В.	89	281,0	Х. : ТОВ "Торсінг плюс"	68	315,0
Х. : ТОВ "Веста"	70	973,0	Х. : ТОВ "Українська книжкова мережа"	66	209,0
К. : ТОВ "Майстер-клас"	56	383,1	Х. : Підприсемерь Співак В. Л.	64	200,0
Х. : Підприсемерь Співак В. Л.	56	383,1	Х. : ТОВ "Нова тема"	58	174,0

З табл. 17 видно, що більшість регіонів наростили темпи книгодрукування за назвами та за тиражами. Однак здали свої позиції, зменшивши випуск, місто Київ (за назвами на 1555 друк. од., за тиражами на 6761,5 тис. пр.), Львівська область (відповідно — на 261 друк. од. та 154,6 тис. пр.),

Тернопільська (на 252 друк. од. та 0,7 тис. пр.), Волинська (на 142 друк. од. та 62,9 тис. пр.), Сумська (118 друк. од. та на 0,5 тис. пр.), Черкаська (на 80 друк. од., 102,9 тис. пр.), Київська (на 77 друк. од. та 60,0 тис. пр.), Рівненська (на 54 друк. од. та 22,8 тис. пр.). Але Київ, попри зменшення

випуску книжкової продукції, все ж залишається серед лідерів вітчизняного книгодрукування за назвами, а Харків — за тиражами. У загальному випуску книг і брошур ці два міста випустили більше половини книг і брошур за назвами

та майже 80,0% за тиражами. Найменше видано книг і брошур у м. Севастополі (104 друк. од.і 32,2 тис. пр.), у порівнянні з минулим роком, кількість назв зменшилась на 38 друк. од. (26,8%), тиражі зменшились на 69,0 тис. пр. (68,2%).

Таблиця 17

Випуск в Україні видань за територіальною ознакою

Випуск видання (республіка, область, місто)	2008		2009	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Всього:	24 040	58 158,1	22 491	48 514,4
Автономна Республіка Крим	477	430,8	575	1 352,8
Вінницька	335	155,9	371	162,0
Волинська	485	759,3	343	696,4
Дніпропетровська	668	532,6	697	311,7
Донецька	1 292	2 798,6	1 398	2 767,7
Житомирська	168	66,8	252	131,3
Закарпатська	270	163,8	272	116,6
Запорізька	332	217,8	334	374,6
Івано-Франківська	194	82,8	243	133,1
Київська	241	175,2	164	115,2
Кіровоградська	83	43,1	136	65,2
Луганська	357	135,6	403	152,6
Львівська	1 296	1 287,9	1 035	1 133,3
Миколаївська	210	65,7	239	103,7
Одеська	608	327,1	756	363,8
Полтавська	360	625,4	375	179,6
Рівненська	326	133,8	272	111,0
Сумська	499	236,2	381	235,7
Тернопільська	1 077	1 877,1	825	1 876,4
Харківська	5 057	23 640,2	5 262	20 642,0
Херсонська	97	44,7	152	42,9
Хмельницька	371	266,2	388	182,3
Черкаська	419	271,2	339	168,3
Чернівецька	440	192,0	469	301,6
Чернігівська	216	97,3	241	94,1
м. Київ	8 020	23 429,8	6 465	16 668,3
м. Севастополь	142	101,2	104	32,2

Книги-лідери, які надійшли в 2009 році:

1. Мири Леонида Панасенко: библиогр. справ. — Симферополь : Доля, 2009. — 1000,0 тис. пр. 2. Міжнародний математичний конкурс "Кенгуру — 2009" : інформ. вісн. — Л. : Каменярь, 2009. — 420,0 тис. пр. 3. Шараєвський С. Правда про алкоголь.— Луцьк : МКФ "Християнське життя", 2009. — 250,0 тис. пр. 4. Шараєвський С. Правда про куріння. — Луцьк : МКФ "Християнське життя", 2009. — 250,0 тис. пр. 5. Наровлянський О. Д. Правознавство : підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. — К. : Грамота, 2009. — 201,0 тис. пр.	6. Струкевич О. К. Історія України : підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. — К. : Грамота, 2009. — 200,8 тис. пр. 7. Турченко Ф. Г. Історія України: підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. — К. : Генеза, 2009. — 186,2 тис. пр. 8. Глазова О. П. Рідна мова : підруч. для 8-го кл. загальноосвіт. навч. закл. — К. : Зодіак-ЕКО, 2008. — 183,6 тис. пр. 9. Стадник О. Г. Фізична географія України: зошит для практич. робіт: 8-й кл. — Х. : Веста, 2008. — 175,0 тис. пр. 10. Калініна Л. В. English. Your English Self: підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. — К. : Наш час, 2009. — 174,8 тис. пр.